

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedő
hova
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetés pénzek és hírdetések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) . 6 frt.
Félévre . 2 frt.
Negyedévre . 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyitott cikkeket
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: **Dr. Bocskor Béla.**

Kiadó-tulajdonos: **Györgyjakab Márton.**

FŐMUNKATÁRSÁK: **Hochschild Lajos** Gyergyóban.

Vitos Mózes a központban.

Embery Árpád Udvarhelymegyében.

Létesítsünk szeszgyárt.

Köztudomású dolog, hogy nálunk Csikvármegyében a kereskedelem és ipar oly gyenge lábbon állanak, mikép nem mondunk nagyot, ha azt állítjuk, hogy hasonló gyenge állapotok e tekintetben az ország egyetlen vármegyéjében sem léteznek.

Ez a körülmény bizony eléggé sajnálatos, sőt mi ennél is több még szegényletes is különösen azokra nézve, kik hivatalosan a bajok orvoslását eszközölni tudó gyógyszereszközök előállításáról gondoskodni.

Nevezetesen a magas kormányzatnak kellene legelső sorban végre-valahára felhagyni ama megrögzöttnek nevezhető szisztémával, mely szerint mi csikiak mindig csak mostoha gyermekek számába jöttünk; — másodsorban magának Csikvármegyének kellene oda törekedni, hogy az államkormány figyelme egyszer már felénk is irányuljon: feliratilag kellene a magas kormányt figyelmeztetni — ha ugyan nem birna tudomásal — kereskedelmi és ipari mizeriáinkra, s feliratilag kérni a bajoknak orvoslását, hogy ily úton a kereskedelem és ipar fellendülése mezőgazdasági viszonyainknak szükséges javulását is eredményezze.

És harmadsorban, ha ezen hivatottak semmit sem tesznek, kinek áll érdekében és kötelességében a gyógyszereszközök előteremtéséről gondoskodni? Erdekében áll maguknak vármegyénk lakosainak, hiszen szociális, vagyis társadalmi úton is sokat tehetni a létező hiányok pótlása tekintetében.

Hogy egyebet ne említsünk, kereskedelmi és ipari viszonyainknak s ezekkel együtt mezőgazdaságunknak is fellendítése igen üdvös befolyást gyakorolhatna, sőt tagadhatatlanul gyakorolna is egy szeszgyárnak létesítése.

Jól tudja mindenki, hogy ez időszert Csikvármegyében egyetlen egy gazdasági

szeszgyár, a gyergyószentmiklósi Czifra-féle szeszgyár létezik, mert az ezen kívül még létező szeszgyár t. i. a csikozmási Lázár-féle gazdasági szeszgyár már évek óta teljesen megszűntette működését. Más szóval mindenki jól tudja, hogy vármegyénk egészben nélkülözi a nagyon is szükséges gazdasági szeszgyárakat is, nemhogy ipari szeszgyár léteznék.

Ennek a sok nélkülözésnek nagyon sok egyéb nélkülözés is a természetes következménye. Így nevezetesen a többek között az, hogy sem marhatenyésztésünk, sem pedig gabonatermelésünk nem lehet olyan belterjes és nem lehet annyira jövedelmező, mintha szeszgyáraink lennének. Nem lehet pedig azon egyszerű, de hatalmas okból, hogy most nevezett terményeinknek nincs meg az a piacza, mely léteznék szeszgyárak vagy legalábbis egy nagyobb ipari szeszgyárnak megyénk területén való működése esetén.

Most ott állunk, hogy gabonatermésünket egyébre nem használjuk, mint a helyi fogyasztásnak megfelelő kenyérnek; tenyésztett marháinkat pedig vagy költséges útazás útján messze piaczkon kell elvesztegetnünk, vagy az itt megjelenő Háromszék, Udvarhely, Măgostorla stb. vármegyék szeszgyárainak potom áron kell helyi piaczkainkon odaadnunk.

Mindez azonban nem történnék így és könnyű szerrel elkerülhető lenne, ha nálunk is bár némileg ki volna fejlődve a szeszgyártás ipara, — egyúttal pedig ez által segítve lenne azon is, hogy az import útján nagyon is drága szeszt volna kénytelen vármegyénk lakossága fogyasztani, hiszen igen természetes dolog, hogy ha szeszgyárunk volna, és pedig olyan gyárunk, melynek termelőképesége a vármegyei szeszfogyasztásnak megfelel, akkor legalább

megtakaríthatnók a szesz ide fuvarozásának vagyis a beszállításnak költségeit és legalábbis ezen költségekkel olcsóbb szesz volna vármegyénkben kapható.

Nem megvetendő nyeresége származnék ebből magából már a megye lakosságának; hát még mekkora lenne az a nyereség, mely mezőgazdasági terményeink és tenyésztett állataink könnyebb és biztos piaczon leendő értékesítéséből, ugyszintén a gyárüzem körül alkalmazott munkaerők biztos értékesítéséből bizonyára előállana!

Szóval egy szeszgyárnak, egy nagy szabású szeszgyárnak létesítése kiszámítatlan előnyökkel biztosítana szegénységküzdő vármegyénknek.

Itt, Csik-Szeredában egy szeszgyár-részvétel-társaságot felállítani valóban a legelőrevalóbb dolog volna. Csik-Szereda a közeljövőben mulhatlanul létesítendő vasút mentén rakodó vasúti állomás leendő, de hát a létesítendő fontos közlekedési eszköz rendelkezésére állandó szeszgyárnak, s ezzel meg lesz azon kellék, mely a gyárüzemhez megkívántatik, mert könnyű szerrel lesz lehetséges majd vasúttal a vármegye legzselőbb községeiből is az anyagot beszállítani, — a csiki mezőgazda meghatározott piaczi árak mellett viszi be terményeit a szeszgyárba s ez megkiméli a sokszor napokat igénybe vevő piaczra járástól s természetvényeinek elposcsékolásától.

A szeszgyár olcsóbban vehetné át a regálé-bérletet, mint teszi ezt a jelenlegi konzorcium és tehetnék az idegen szeszgyárosok, mi által cléretnék, hogy egyfelől olcsóbb szeszt fogyasztana a lakosság, másfelől pedig az esetleg újra bérletet nyerő községeknél is a szeszgyár az albérletbevétele által sokkal nagyobb nyereségszár-

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

A bor az ókorban.

A szőlő-bogyó nemes nedűjének két-féle hatása van felkelti az emberben a vágyakat és szenvedélyeket, felemeli a kedélyt s képessé tesz magasabb feladatok végzésére. Ezen utóbbi okból a szőlőtőkét minden nemzetnél úgy tekintik, mint a nemesség szimbolumát és mint a civilizáció ismertető jelét.

A szőlőtöke mivélése messze visszanyulik a történelem előtti időkbe.

Az őtestamentum szerint az első szőlőtőkét Nőé ültetete s a szőlő levéből ő készítette bort. Azonban Nőé nem ismervén a bor erejét, kellelénél többet talált belőle inni s ez által okot szolgáltatott a perditus Khámnak, hogy az atyai tekintélyt kigunyolja.

A görögök hőskorában a szőlőtermelés általános elterjedésnek örvendett. Az öreg Homérosz némely városokat és tartományokat „borban bővelkedőknek és sok szőlővel bírónak“ nevez. Edmenosz az „isteni disznópásztor“ avisszatérő Odisszeusz malaczpecsenyével és borral vendégeli meg, Nauzika, a királyleány számára, midőn szolgálóival a tengerpartra mosni ment, édes anyja a gazdagon megrakott ételes szekérre még egy tömlő bort is feltett. A bort, hogy hatását szelidebbé tegyék, legtöbbször vízzel keverve itták. A vegyítés művészetét Amfktion attikai király magától Dionis-

zosztól a bor istenétől tanulta meg. A vegyítési arány Heziód szerint: egy rész borra három rész víz. Ennek daczára a régi hősöknek mégis nagyon tetszett a bor. Különösen kedvelte e pompás italt az ősz Nesztor, ki a tivornyázók mintaképének tekinthető.

A történelmi időkben is a görögöknek a víz mellett egyetlen itala a bor volt. A bort valamennyien itták. Még a mezei munkások is azt kaptak italul, de természetesen nem a legjobbat. A korinthusi sik földi bor egyike volt a legkarcosabbaknak, igazi rabvallató, a szegényebb néposztályok ezt fogyasztották. A borok ára igen jutányos volt. A Demoszthész idejében 48 kotilé (39 lit.) bornak az ára 4 drachma (1 frt 80 kr) volt.

Hogy a görögök és rómaiak a bort és annak kitünő tulajdonságait oly szerfelett becsülték, az lélektanilag is kimagyarázható. Az irtózás a túlvilági élettől és az alvilág gyötrelmeitől, arra utalta őket, hogy az örömet és a gyönyört a földi életben keressék s az öregségnek és halálnak gondolatát borba fulasszák. A gyorsan tűnő órák gyönyöreinek kihasználása mindig előtérben állott s igen sokan követték a jó tanácsot: „Élvezd a jelent, igyál és ne sirj.“ Ezért még a legtekintélyesebb férfiak is szívesen áldoztak a bor istenének s még maga a bölcs Szokrátes sem képezett e tekintetben kivételt. Athéneosz szerint a leghirebb borivók egy athenei és egy rhodusi voltak,

az előbbi „tölcsér“ az utóbbi pedig a sokat jelentő „hordó“ névvel tisztelték meg. A fejedelmek közül borivás tekintetében Nagy Sándor áll elől, ki a borivás iránti szeretetét atyjától: Fülöptől örökölte. Sándor a borfogyasztásban is királyilag viselte magát. Indiában versenyivást rendezett tiszta borral. Ezen alkalommal a mitileni Khares szerint a sok italtól 35 versenyző a helyszínen, 6 pedig kevéssel azután meghalt. Promáchosz volt a győző, ki 13 litert fogyasztott el a legerősebb borból, azonban győzelmének nem sokáig örülhetett, mert, hős-tette után csak 4 napig élt. Azidőben a szebbik nem sem idegenkedett a bortól. Nagy ivók hirében állottak a korinthusi, argivi és tarentini hölgyek.

Az ivási szenvedélyt nagymértékben mérsékelte azon körülmény, hogy a részegség közben elkövetett bűntényeket kétszeresen büntették.

A görög borok közül leghiresebb volt a Khiosz szigetéről való. Ismerték a fűszeres, méz- és gyümölcsborokat is. Sőt az illatosított borok is divatosak voltak. Ezeket virágokból, füvekből, illatos fákából, vagy illatos olajkból készítették és a mi mostani liköreinket helyettesítették.

A bortermelés Itáliában is az ősi időkbe nyulik vissza, nagyobb lendületet azonban csak a köztársaság idejének vége felé vesz, midőn a gazdálkodás füsulya majdnem kizárólag az olaj- és bortermelésre lett fektetve. Szorgalmas bortermelő volt a szigorú Kátó is, ki talán épen azért

zalékokat biztosíthatna, mint a milyennel jelenleg a községek beérni kénytelenek.

Nagyon és nagyon sok előnyt nyújtani képes egy ipari szeszgyár azon vidéknek, hol felállítva van; annyi előnyt, melyet lapunk szűk keretébe beilleszthetően fel sem sorolhatunk, de a már felsoroltak meg kell győzzenek mindenkit arról, hogy elérkezett már az ideje annak, mikép megyékben egy szeszgyár-részvénytársaság létesítése tovább el nem odázható.

A megvalósítás kérdésének megoldásán kezdeményező befolyást gyakorolni legelső sorban most már magának a vármegyének, mint erkölcsi testületnek állhatna kötelességében, s ha vármegyénk ezen kötelességet teljesíteni nem akarja és magára nézve jónak nem látja, vegyék kezükbe az ügyet vármegyénk azon lakosai, kik a rendelkezésük alatt álló tőkéket jövedelmezőleg olajtanák gyümölcsöztetni, mert hiszen mai napság nem létezik Csikvármegyében egyetlen olyan kitértő eszköz, mint lenne egy szeszgyár, mely által tisztességes és biztos nagyobb összegű üzleti haszonra szert tenni lehetne.

Ajánljuk az elmondottakat a hivatottaknak szíves figyelembevételre. B.

A minimum nálunk és máshol.

A kulturállamok néptanítóinak fizetése, különös tekintettel a minimumra.

Miután a közokt. miniszter ur a néptanítók fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslat bizottsága tárgyalása alkalmával kimerítőleg nem foglalkozott a más államok tanítóinak fizetésével, tehát nem végzek — szerény nézetem szerint — fölösleges munkát, ha foglalkozom e kiváló minimummal.

Ha végig tekintünk a különböző államok, tartományok, kantonok tanítóinak fizetési minimumai, úgy találjuk, hogy ez a legtöbb helyen két számhatár között mozog, melyeknek egyike a magaslatát, a másik a lehető legkisebb alacsonyosságát jelöli. Az alsó fok minimumokkal az összes vizsgákat le nem tett segéd- és rendes tanítók; a középső és felső minimumokkal a vizsgázott tanítók díjaztatnak. Franciaországban 5 minimum van. Romániában és Braziliában két-féle minimum található, az egyiket a falusi, a másikat a városi tanító kapja. Magyarországon szintén 2 minimum van a 200 és 300 forintos minimum. Horvátországban csak egy minimum van. Több országban a helyi viszonyoktól vagy a lakosság számától függ a minimum magassága. „A hány ház, annyi szokás.” Ausztria tartományaiban és Északamerikában a nő és férfi tanítók fizetése közt 90%-tól 60%-ig is lemenő differenciát találunk.

Miután a különböző államokban ily szempontok szerint rendezett minimumokat találunk, szükséges mind az alacsony, mind a közép, mind a magas minimumokat tekintetbe venni. E nélkül minden hivatkozásunk, indokolásunk, bírálatunk egyoldalúvá válik. A miniszter urtól ily irányú indokolást örömmel vennénk, mert leplezetlenül tárná fel a mi elmaradottságunkat más államokkal szemben, mert csak azt a sebet lehet gyógyítani,

sürgette annyira Kárhágó megsemmisítését, mivel Áfrikában is jó bort termeltek. Itáliában a legjobb bortermő év volt 120 Kr. e. A régi időkben leghiresebb bor volt a cekuberi, mely a mostani Gaeta vidékén termett. Később a legkedveltebb bor volt a borostyánkő színű falernumi, mely oly erős volt, hogy meggyújtva égett. Az orvosok a lábadozó betegnek szorientini bort rendeltek. Ezt azonban Tiberiusz, kit iszákosságáért Biberiusznak neveztek, csak jobbacská eczetnek tartotta. Az itáliai borok mellett szívesen itták a tengeren túli és görög borokat is. A munkások és rabszolgák a rómaiaknál is kaptak bort. Kátó cselédjei számára az italt a következő recept szerint készítette: 10 rész must, 2 rész erős ecet, 2 rész fojtott must, 50 rész édes és 1 1/2 rész tengervíz.

A borárak a rómaiaknál is meglehetősen mérsékelték voltak. Kr. előtt 250-ben egy liternek az ára körülbelül 4-5 kr volt. Az első évszázad közepén a közönséges új borok hektóliterre mintegy 8 frt volt. A gyengébb minőségű borokat a kiforrás után azonnal elhasználták, a jobb fajtaikat azonban csak 10-15, sőt a szorientinit csak 20 év múlva ültették csapra.

Mint leghiresebb ivót Noveliusz Torkvátuszt emlegetik, ki egy huzásra mintegy 13 liter bort volt képes meginni. Ha még nem késő: váljék egészségére.

a melyet az orvosok láthatnak. De most térjünk át a nevezetesebb államok minimumainak kimutatására:

Ország neve.	A minimum o. é. frtban	A maximum o. é. frtban
Egyesült államok	619—1365	?
Angolország	900—1800	3200
Franciaország	400—840	?
Porosz és Württemberg	540—1200	)
Bajorország	504—1320	) 2790
Szász királyság	510—1100	)
Románia	432—1080	1728
Brazília	400—700	—
Svájz	320—450	800
Ausztria és tartományaiban	300—800	1065
Horvátország	400	720—980
Magyarország	200—300	lesz 510

A minimum és maximum a következő államokban csak megközelítőleg mutatható ki

Portugáliában 336 frt és 700 frt között váltakozik a tanítói fizetés.

1. Spanyolországban 250 és 800 frt között.
2. Olaszországban 200 és 480 frt között.
3. Oroszországban 323 és 404 frt között.
4. Oroszországban 323 és 404 frt között.
5. Belgiumban??

Ausztriában a tanítói fizetések tényleg magasabbak, mint nálunk. Csehországban a fizetési minimum pedig 600 frt. Poroszországban, mely ország, mint első ismerte föl a népiskolának az állami belterjes fejlődésre való nagy hatását, az új iskolai törvényjavaslat szabad lakáson kívül 1000 márka kezdő fizetést állapít meg, úgy, hogy az 1600 márkáig vagyis 600—960 frtig emelkedhetik. Baden nagyhercegségben az új népiskolai 1100 márka kezdő fizetést (660 frt) 27 évi működés alatt 1800 márkára emelkedőleg (1080 frt) állapít meg. A német birodalomban a vidéki tanítók fizetésének átlaga 855 márka (512 frt), a városiaké pedig 2250 márka (1350 frt). Schaffhausen Kanton törvényjavaslata így kívánja rendezni a tanítók fizetését: A 8 osztályú elemi iskolában a tanítók fizetése 1400 frank (560 frt) 1500 (600 frt), 1600 (640 frt), 1700 (680 frt) 1800 (720 frt); a hét osztályban 1400 frt. a legkisebb, 1700 fr. a legtöbb; a hat osztályban hasonlóképpen, az öt osztályban 1400 fr. a legkisebb, 1700 fr. a legtöbb; a négy osztályban 1400 fr. a legkisebb, 1600 frank a legtöbb; a három osztályban 1400 frank a legkisebb, 1600 frank a legtöbb; a két osztályban 1500 frank a legkisebb, 1600 frank a legtöbb; az egy osztályú vagyis osztatlan iskolában a tanító fizetése 1600 frank. A tanítónők a jelzett fizetéseknek 1/2-ét kapják. Itt hivatkozom még Verédy Károly budapesti kir. tantelgyelönek a Magy. Paed. m. é. 1—2. számában közölt adataira is szívesen. Különböztet a tanítók javadalmazása összefüggésben van a tanítás eredményével. És ha a német tanítók fizetése, különösen az intelligens városokban, folyton emelkedésre vall, az annak a helyes igazságnak általános méltatására vezethető vissza, hogy a jó munkaerő csak jó jövedelmezés mellett biztosítható. E tekintetben nézetem az, hogy a kérelem indokolt, mert tanítóink erre üdvös munkaközüvel rászolgált. És hogy kérelmüket e mellett szerény igényűnek tartom, azt csak néhány fizetési skálával akarom igazolni. A berlini elemi iskolai tanítók hét fizetési fokozatba vannak beosztva ez idő szerint. A fokozat a következő: I fok 1600, II. 1900, III. 2200 és 2300, IV. 2500 és 2600, V. 2700, VI. 3000, VII. 3300 márka. Érdekesebb ennél a lipcei elemi tanítók javadalmazásáról szóló kimutatás. Az ideiglenes próba-időre meghívott okleveles tanítók évi fizetése 1350 márka, az elemi iskolai igazgató-tanítók évi javadalmazása, alkalmzatásuk első évében 4500 márka, ötödéves pótlék pedig 300 márka. A tanítók javadalmazása akként van biztosítva, hogy az a szolgálati évek szerint van tagolva és pedig 1—5 évi szolgálat alatt 2100, 5—10 évig 2400, 10—15 évig 2700, 15—20 évig 3000, 20—25 évig 3300 és 25—30 évig 3600 márka évi fizetést kap minden rendes tanító. És ez a javadalmazási fokozat nem is tartozik a legjobbakhoz, mert ennél pl. a frankfurti sokkal kedvezőbb.

Sőt, hogy egészen közel fekvő példát említsünk, a mi Horvátországunkban (mely népoktatását az anyaországtól függetlenül intézi) a fizetési minimum 400 frt, hét ízbeni 50 frtos korpótlékkal; tehát 750 frtig emelkedhetik. Így szégyeníti meg a kis, de nagy Horvátországi rajongó tartomány az anyaországot, a nagy magyar királyságot! Igaz marad tehát, hogy Horvátország az európai népek között az utolsó, de Magyarország az ázsiai népek között — kultúra terén — az első.

És ez adatok nem lebből kaptak, megégyeznek azok a Verédy Károly-féle „Paedagogiai Encyclopaedia” adataival. A főntebb kimutatásból minden józan eszű ember beláthatja, hogy az államok egész sora már rég megelőzte Magyarországot. Romániában a falusi tanító 432 frtot, a városi 1080 frtot kap. A törzsfizetés 15%-kal öt év után, 30%-kal tíz év után, 45%-kal 15 év múlva és 60%-kal 20 év alatt emeltetik. Oroszországban, hol a tanítókat vesszözik és Szibériába küldöztetik, a hol a tankötelesek alig 1%-a jár iskolába, ott is magasabb fizetést élveznek a tani-

tók, mint a mi 300 frtunk. Általában 200—250 rubelt kapnak, a mi 323 frt 80 krnak és 405 frt 75 krnak felel meg.

Az európai államok között Magyarország legkevesebbet költ a népoktatásra. Az a kis lakosságú Belgium is költ annyit a népnevelésre mint Magyarország összesen. Spanyolország 2-szer, Olaszország 3-szor, Poroszország 5-ször, Franciaország 7-szer, Angolország 9-szer annyit költ évenként a népoktatásra, mint Magyarország.

Ime ezekből is látható a szomorú való állapot. Szegény — beteg — Magyarországon mindenre bőven telik, csak a népoktatásra nem.

Végül megjegyzem, hogy ha Magyarország a művelt államok között a néptanítók fizetése tekintetében csak a közép helyet akarja elfoglalni, akkor is a segédtanítókat faluhelyen 400 frttal, városban 500 frttal, a rendes tanítókat faluhelyen 600 frttal és a városban 1000 frttal és 10%-os ötödéves korpótlékkal kellene dotálni.

Követeli ezt az ország szomorú helyzete, elmaradottsága és végre a tanítók titkolt nyomora.

Szabó József.

† Andrásy Pál Rafáel.

Dalás idők dalás alakjai pusztulnak, vesznek. A kérelmetlen halál minden évtordulón kiszedi közülök adóját. Ritkulnak a sorok, néhány év még — s a nevezetes idősoknak alig marad egy-két élő szentanyja. De ha mindnyájan eltávoznak is, emlékezetük meg marad és örökké élni fog a szívek és elmék soha el nem pusztítható pánteonjában. A hányszor szükség lesz rá, mindannyiszor az ő emlékükhöz fordulnak; az lesz azon forrás, a melyből felbuzog és mindnyájunkra szétáramlik a hazaszeretet életető tüze, az lesz azon forrás, melyből erőt és bátorságot meríthet minden igaz hazafi.

A nagy idők nagy alakjai közé tartozik Andrásy Pál Rafáel is, népszerűségét bizonyítja az is, hogy az utóbbi időkben mindenki, a ki csak ismerte, Rafi bácsinak nevezte. Az egyszerű szerzetesi öltöny alatt hazáját lángolóan szerető szív dobogott.

Andrásy vármegyénk szülötte, 1815. aug. 8-án Csik-Somlyón született, ott végezte iskoláit és 1833. szeptember 27-én szerzetes lett. Három évvel ezután, azaz 1836. szeptember 27-én tette az ünnepélyes fogadalmat s végre 1840. június 28-án pappá szenteltetett. Azon időben különösen tanítással foglalkozott s mint igen ügyes és buzgó tanító volt ismeretes. Maros-Vásárhelyen 4 évig volt prezidens.

A szabadságharc lezajlása után, melyben mint lelkes tevékeny részt vett, a marosvásárhelyi kolostorban húzódtott meg; 1850-ben az abszolút kormány idejében néhány lelkes hazafi e kolostorban tartotta tanácskozásait a haza sorsa felett. Ezeket mint összeesküvést elfogták, néhány közülök: Törököt, Gálit stb. kivégeztettek, másokat pedig bebörtönöztettek. Az utóbbiak közé tartozott Andrásy Pál Rafáel is. Ötlet Nagy-Szebenbe vitték, hol 2 esztendeig teljesen egyedül, mindenkitől elszigetelve volt elzárva. Még csak imakönyvét sem adták kezére.

Két év múlva öt is Maros-Vásárhelyre vitték, halálra ítélték, de az akasztófa alatt kegyelmet kapott, a halálos büntetést átváltoztatták 15 évi várfogságra.

A fogságból 4 évet Józsefstadtban töltött ki. Jó kedélyéről volt nevezetes, fogoly társait, kik között igen nevezetes emberek: Lemhényi, Behmer, Lonovics stb. voltak, folytonosan mulattatta. Lonovics nem egyszer mondta: Ha neki olyan kedve volna, mint annak a barátának, nem adná a püspökséget.

1856-ban a király a további büntetést kegyelem útján elengedte, ekkor haza jött, de hosszas ideig minden papi ténykedéstől el volt tiltva. Néhány év múlva Mácson lelkes lett s itt működött 1870-ig. Ekkor házfőnökké választották Kolozsvárra, ezt a tisztelet két évig viselte. Ezután Jósika Lajos bárónál udvari káplán lett Csáki-Gorbón, s itt 18 évig működött. Csáki-Gorbóól Brassóba, Brassóból pedig a múlt évben Kolozsvárra helyezték át. Itt érte el a halál, mely a mindig vidám ábrázatot merevvé tette s a nemesen érző szív dobbanásait megszüntetett.

Most már a derék férfi földi maradványait a kolozsvári közös temető hantjai borítják. Legyen csendes pihenése az édes hazai földben, melyért oly sokat szenvedett!

Haláláról rendtársai a következő gyászlapot adták ki: Az erdélyi szent Istvánról címzett szent Ferencz rendi tartomány kolozsvári zárdája s az elhunyt rokonai szomorú szívvel jelentik, hogy nagyontisztelendő Andrásy Pál Rafáel ferenczrendi aranymisést áldozár, kiérdemült házfőnök, rendtartományi tiszteletbeli tanácsos, szabadságharcunk egyik sokat szenvedett martirja folyó hó 18-án este 11 órakor, életének 78-ik, szerzetesi fogadalmának 57-ik, áldozópapságának 53-ik évében, végegyengülés következtében, a halotti szentségek áhitatos felvétele után elhunyt az Urban. Földi maradványai folyó hó 20-án d. u.

3 óraker fognak a közös sírkertben örök nyugalomra a föltámadás reményében elhelyeztetni. Halhatatlan leikéért folyó hó 21-én d. e. 10 óraker az engesztelő szent mise-áldozat a helybeli szent ferenczrendiek templomában fog az Egek Urának bemutatlatni. Kolozsvártt, 1893. február 19. Az örök világhosszág fényeskedjék neki!

KÜLÖNFÉLÉK.

— Adakozás a madéfalvi emlékalap javára.

Becze Antal alispán ur 6 frtot jutott kiadóhivatalunkhoz, mint a kézdivásárhelyi járásbíró adományát. — Székely-Udvárhelyről Ugron János alispán ur ujabban 54 krt küldött. — Mező-Kecsedről Bernát Gyula ur az 584. számú gyűjtőven 7 frt küldött, ezen iven adakoztak: Bernát Gyula 2 frt. Bernát Imre tanuló, Lázár István, Ajtainé Bocskor Lujza, Bocskor Albert és Szacsavay Dénes 1—1 frt. — Budapestről Balló Endre ur a 55. és 56-ik számú gyűjtőven 6 frtot küldött. Ezen iveken adakoztak Balló Ende 70 krt. M. L. 50 krt. N. N. 40 krt. L. E. 30 krt. N. N. és N. N. 25—25 krt. Steffula Konrád, Kohn József, Kemény István, Fekete Dezső, Benedek Sándor, Mezey Béla, Halászi Károly, Ladányi Gyula, Aebenführer József, Kaiser Nándor, Mocskonyi Gyula, Szaák R., Madár Róbert, Bálnai Ferencz, Misch Rikhard, ifj. Magdich György, Balló Árpád és M. G. I. 20—20 krt. — Csik-Jenőfalváról id. Szekeres Péter bíró ur a 111. számú gyűjtőven 7 frt 60 krt küldött. Ezen iven adakoztak: Csik-Jenőfalva község 5 frt. Id. Szekeres Péter 1 frt. Ifj. Szekeres Péter és Kovács Péter 50—50 krt. Márton Demjén, Márton Gergely, id. Szentcs János, Szekeres Mihály, Kedves Gergely és Antal Antal 10—10 krt. — Ugyancsak onnan Nagy András ur a 113. számú gyűjtőven 2 frt 15 krt. Ezen összeghez járultak Nagy András 1 frtal. Bíró Elek 20 krral. Szekeres István, Gegő Albert (felső), Bíró Elek János, Bíró Elek Ferencz, Barabás Dávid és ifj. Kedves István 10—10 krral. Többen 35 krral.

Lapunk jelen számában

ki van mutatva . . . . . 29 frt 20 kr.
Az eddigi gyűjtés összege . . . . . 1351 frt 06 kr.
Főösszeg . . . . . 1380 frt 35 kr.

azaz: **Egyezerháromszáznyolcvan frt. 35 kr.**

Fogadják a buzgó gyűjtők és nemes szívű adakozók a szent ügy nevében leghálásabb köszönetünk kifejezését.

— **Honvéd gyűlés.** A csikmegyei honvédegyet év nagy gyűlését az idén is márczius 15-én Csik-Szeredában a „Csillag“-vendéglő nagytermében fogja megtartani. Mint hírlík, a gyűlésnek márczius 15-én leendő ünnepélyes megtartása Gyergyó-Szentmiklósról volt tervezve, különösen azon okból, hogy a szegény, elaggott honvédek a segélyezésre vonatkozó intézmények módosításairól felvilágosítást, utmutatást és az egyet eddigi működéséről, mintegy beszámolóskép, az egyet tisztviselői által kellő ismertetést nyerjenek, Azonban Gyergyó-Szentmiklós részéről — az onnan vett értesítés szerint — a honvéd gyűlésnek márczius 15-én ottani ünnepélyes megtartására alkalom nem adathatott, mivel Gyergyó-Szentmiklós községe ugyanazon a napon szintén ünnepet tart s programja oly terjedelmes, hogy a honvéd ügyek tárgyalására semmiképp idő nem jutna. A honvéd gyűléssel kapcsolatosan márczius 15-ikének, mint hazánk alkotmányos életének s mint a szabadság eszméjének diadalára Csik-Szereda s vidéke által is ünnep szenteltek, melyen a csiksomlyói főgimnázium s a tanítóképző is saját zászlójuk alatt vesz részt énekek és szavalatok által is közreműködnek. Az ünnep programja később fog közzéteteni.

— **A csikvármegyei iparfejlesztő bizottság.** Lukács Béla m. kir. kereskedelemügyi miniszter a székelyföld közgazdasági érdekeinek előmozdítása céljából a székely vármegyékben egy-egy iparfejlesztő bizottság szervezését határozta el. A vármegyénk területén működni hivatott iparfejlesztő bizottságba a miniszter ur által kinevezettek: György József vállalkozó (Kászón-Impér), Nagy József nyugalmazott főszolgabíró, Márton Ferencz nyugalmazott járásbíró, Székely Endre főszolgabíró mindhárman Csik-Szentmártonból; Konecz István (Tusnád), Vajna Tamás nyugalmazott törvényszéki elnök, Becze Antal alispán, Madár Imre főjegyző, Nagy Imre tanár, Szántó József, Bartalis Ágost és Györgyjakab Márton Csik-Szeredéből; Száva Lukács vállalkozó (Taplocza), Mihály Ferencz főszolgabíró (Szépviz), Nagy Tamás főszolgabíró, Merza Kristóf kereskedő, Lázár Menyhért, Deér Venczel, Ferenczy Károly plebános Gyergyó-Szentmiklósról. Lázár János főszolgabíró és Török Antal kereskedő Gyergyó-Tölgyesből. Az iparfejlesztő bizottság f. évi márczius hó 6-án délelőtt 9 óraker fogja megtartani alakuló gyűlését a vármegyeház kisebb tanácstermében Mikó Bálint főispán elnökléte alatt.

— **Kinevezés.** Kiss Lajos kézdivásárhelyi kir. törvényszéki segédtelevkönyvvezetőt ugyanoda televkönyvvezetővé kineveztek. Gratulálunk.

— **Csikiak a pápa jubileumán.** XIII. Leó pápa ő szentségének 50 éves püspöki jubileumára vármegyénkbeli a következők útaztak el Rómába: Gyergyó-Ditrőből Takó János róm. kath. lelkesz, Csik-Tusnádról Konecz István, Csátószegből Bálint Lajos, Csik-Szentgyörgyről Markaly Antal plebánosok. A fentebbiekhez csatlakozott Ince Ignác csátószegi székely gazda is.

— **Az olvasókör bálja Tölgyesen.** Folyó hó 11-én az olvasókör első bálját megtartván, az igen jól sikerült; mi arra jogosítja a kör tagjait, hogy jövőre társas összejövetelevet többször is rendezzen, mert Tölgyes értelmisége bir kellő érzékkel minden szép és nemes ügy iránt, s egymással kész versenyezni a buzgalomban. A bevétel tett összesen 117 frt 38 krt. Kiadás volt 52 frt 93 kr. Maradt tiszta jövedelem a kör javára 64 frt 45 kr, mely utóbbi összeg felülfizetésekbeli folyt be, ugyanis: Moldvai Cáránfil Kosztántin 9 frt 45 kr. Kopacs Nikuláj 1 frt. Vidékről és helyből: Urinczy János és id. Török Antal 5—5 frt. Bogdány János, Engel József, Haszán Machmet, ifj. Török Antal és Strul Mihály 3—3 frt. Korody Dániel, Urziciánn János, Dobrán János, Korpos Ádám, Miklós Antal, Heim Simon, Haszán Szulejman és Görög Gyula 2—2 frt. Dájbukát Jakab, Orosz Alajos, Miklós Lukács, Dregán Demeter, Kun Illés, Dr. Lázár János, Balog Lajos, Lenczer Lőrincz, Csátó István, Bor Kristóf, Bajkó Mór, Precup Sándor és Simon Márton urak 1—1 forintot.

— **Halálozás.** Kovács János csikkarczfalvi körjegyzőt és családját súlyos csapás érte, kisfiacskája ifj. Kovács János m. hó 22-én reggeli 5 óraker, életének 9-ik évében, két heti súlyos betegség után kanyaróban elhunyt. A kedves gyermek hült tetemei m. hó 24-én délután 3 óraker helyeztetek a csikkarczfalvi köztemetőbe örök nyugalomra közrészvét mellett. Nyugodjék békében!

— **Dalköralakulás.** Gyergyó-Szentmiklóson Hilária néven nők- és férfiakból dalkör alakult, melynek alapszabályai már meg is erősítették s így a dalkör f. hó 19-én véglegesen meg alakult. Elnöke Görög Joakhim plebános, karvezetője pedig Nyers Károly tanár. Egy-egy ilyen dalkör alakulása a társadalmi életben esemény számba vehető, mert a dal művelése nemcsak a művelődésre, a finomabb érzésre, hanem egyszerűen a nemzeti érzületre is jelentékenyhatással van. Hiszen, a dalban van legszebben megörökítve a nemzet tradíciója, jelleme s erénye. A dal által a nemzeti érzelem száll szívről-szívre, mint a hogy a dal száll szájról-szájra. Ezen dalkör komoly elhatározás mellett indult meg s így bizony lehet, hogy sokáig életben fog maradni. Márczius 15-iki ünnepségen való közreműködésre már fel is kéretett s ez alkalommal négy kitűnő dallal fog szerepelni.

— **A gyergyói első takarékpénztár közgyűlése** f. hó 19-én tartatott meg, melyen a részvényesek igen nagy számban jelentek meg. Az érdeklődést fokozta az, hogy résztint lemondás, résztint pedig egyes állások megváltoztatása következtében új tisztviselői választása került szönyegre. A tisztviselőséget a következőkből alakították meg: Elnök Csiky Dénes; vezérigazgató Lázár János; titkár Görög Joakhim; pénztáros Kritsa Zoltán, könyvelő Simon Ede. Felügyelő bizottsági tagokká választattak: Ferenczy György, Lázár Gyula, Lázár Zakariás. Az igazgatósági tagok száma ez előtt 12 volt, most ez 6-ra szállítatott, ilyenekül megválasztattak Kopacz Lukács, Urinczy János, Erános Bogdán, Bocsanézy János, Bocsanézy István, Giacomuzzi Baptist. A segédkönyvvezetői állást megszüntették s Avéd Kristófnak, ki ezt viselte, 800 frt végkielégítést szavazott meg a gyűlés. Az osztalék ezen évben minden részvény után 10 frt volt.

— **János és József gazdák találkozósa.** Todor János gyergyótekerőpataki lakos házána február 20-án 10 székely gazda jött össze, hogy egy-két gondtalan órácskát töltsenek a licitáció után. Beszélgetés közben ámulatukra s gyönyörűségekre azon veszik észre magukat, hogy a jobárátko társasága csupa János és Józsefből áll, még pedig úgy eloszolva, hogy fele János, fele pedig József. Ezen véletlen összetalálkozás a jobárátság érzelmeinek közepette nekik természetesen ritkaság számba és oly eseménynek tűnt föl, mely megérdemli, hogy kedves lapjok szerkesztőjét arra kérjék, hogy lapjában örökítse meg a találkozásukat. Ama János és József gazdák világnapja emlékére teljesüljön hát ohajok s a véletlen összetalálkozás ezennel legyen megörökítve.

— **Borzékfürdő igazgató-választmánya** febr. hó 20-án Ditrőben gyűlést tartott. A tanácskozás főtárgyát a borviz árusítás (raktároság) bérbeadása képezte. Több vállalkozni szándékozó cég közül — mint ezt egy tudósítás velünk közli —

nygy látszik egy gyergyói konzorcziumnak van legtöbb kilátása a vállalkozás megkötésére, mert az igazgató-választmány föltételeihez ajánlatával — ez idő szerint — ez áll közelebb s attól kevésbé tér el, mint mások. A vállalkozni ohajtók egyéb területek mellett az egész Osztrák-Magyar monarchiát be kívánták foglalni a kizárólagos árusítási jog keretében, az igazgató választmány azonban Szathmáry János ditrói gyógyszerész s választmányi alelnök indítványára abban állapotot meg, hogy Erdély területére nézve kivételt tesz, a mennyiben leendő vállalkozók Erdélyben is árusíthatnak s tarthatnak raktárt ugyan bárhol, de e területre törési %-ot nem kapnak; e mellett bárki más is bármily mennyiségben szabadon árusíthat borvizet Erdélyben. Ez által meg kívánta védeni az igazgató választmány azon székely fuvarosok érdekeit, kik a borvizárusításból tartják fenn magukat s családjukat. A raktárosok amugy is csak városokban állítanak raktárt, míg a székely fuvarosok minden kis falut felkeresnek áruikkal. Viszont míg a székely fuvarosok csak a melegebb évszakokban szoktak borvizet szállítani, addig a raktárosok télen át is elláthatják a készletből a városi közönséget.

— **Tűz.** Mult hó elején Csik-Csekefalván a Bodó Péter háza kigyuladott, erről a tűz átterjedt a Bodó Béni házára is s mintkét ház, valamint a közelükben levő gazdasági felszerelésekkel együtt teljesen porrá égett. A tűz nagy valószínűséggel gyújtogatásból ereit, a büntett gyanuja Bodó Andrást terheli, ki a fentebb említettekkel igen rossz viszonyban van s egy táncmulatság alkalmával, — melyen ő a miatt, hogy Bodó Péter házában tartották nem vehetett részt — többet hallatára ki is nyilatkozta, hogy nem sokáig fognak a szalmás házban táncolni, mert ő felgyújtja. Bodó Andrást letartóztatták.

— **Járvány a szarvasmarhák között.** Gyergyó-Béllorban — a mint lapunkat onnan értesítik — a szarvasmarhák között a szájs- és körömfájás járványosan lépett fel. A községi előjáróság megette az övintézkedéseket a járvány tovább terjedésének megakadályozására.

— **Rabló história.** Kopacz György és Tinka Todor gyergyóbékási lakosok hosszas időn keresztül azon törték a fejüket, hogy minden nagyobb fáradság nélkül miként lehetne egy kis pénzmagra szert tenni. Midőn e felett, a nagy probléma felett javában töprengének, megérkezik Laczko Ferencz Oláhországból. Mint kiváló szimatu férfiak, mindjárt megérették, hogy Laczko Ferencznél pénz van s felhasználva a jó alkalmat, uyomban meg is támadták, fejszójét kezéből kicsavarták s keserves kézi munkával keresett 15 frtnyi keresményét a pénzt tartalmazó börszerénynyi együtt elrabolták. A két jó madarat a csendőrség letartóztatta s bekísérte a gyergyószentmiklósi kir. járásbírószághoz.

— **Utonállás.** Sinka Mihály csikcsicsói lakos a csikszeredai baromvásárról hazatérő félben Cs.-Taplocza község között egy kezében levő csengettyűvel kedélyes csengetést vitt véghez. Sándor József érzékeny füle embert a csengettyűhang szerfelett ingerelvén, Sinka Mihály eleibe toppant s csengettyűjét elvevén, azzal Sinkának fején kezdett harangozni, még pedig oly módon, hogy Sinkának a fején 7 életveszélyes repedés támadt. Sándor József a veszélyes harangozást magára vette s e miatt bekísérték a helybeli kir. járásbírószághoz, a hol valószínűleg beharangoznak neki.

— **Felkérés folytán** szerkesztőségünk szives készséggel kijelenti, hogy lapunk mult évi folyamának 50-ik számában, a különfélek rovatában megjelent „Röndnek muszáj lenni“ című napi-hirt nem Bíró Pál írta.

— **Hirdetmény.** A nagyméltóságú m. kir. miniszterium az 1893. évi január hó 12-én kelt 83784—1892. számú rendeletével a béjjasfalva-gyimesi államút 119—120 szakaszán levő 92 sz. hid újra építését 998 frt 22 kr összeg erejéig engedélyezte. A fent említett munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1893. évi márczius hó 18-ik napjának délelőtt 11 órájára a csikmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Ajánlatok a kitűzött nap délelötti 10 órájáig adandók be 5% bántapénz melléklettel.

EPILEPSIA

(31—52) (ESKÓR)

visszaesés nélkül gyógyítható.

A tudomány eme csodás sikere ezer és ezer alkalommal bebizonyult.

Bővebb értesítést ad postabélyeg be- küldése mellett

„Office Sanitas“ Paris
30, Faubourg Montmartre.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

Folyó évi február hó 23-án történt, hogy üzletünkbe két uri egyén jött azon szándékból, hogy bort vásároljanak. Pinczéink az üzlet helyiségétől távol lévén, a két uri egyén kívánságára, kik a bort személyesen akarták kiválasztani, pinczénkbe indultunk. Utközben a két uri egyén jó előre haladván, találkoztak t. b. nrral, a ki pinczénket minden igazi ok nélkül gyalázta s borainkat mind hamisított s pancsolt boroknak nevezte s többek között azon kifejezéssel élt, hogy ha tiszta bort akar venni, azt ne Vákár fivérek pinczéből, hanem mástól szerezz be. Mindezen állítására a két uri egyén nem hallgatva, legnagyobb megelégedésükre bort vásároltak. Midőn t. b. ur alaptalan rosszelelkű állítását megvetéssel visszautasítottuk s állításának hazug voltát bizonyítottuk azzal is, hogy t. b. ur borainkból többször hiteltbe vett és az 1879—beli jó rizling bor romlott gyomrát teljesen helyre hozta. Továbbá ezen hazug állításával szemben hivatkozunk a nagyrédemű borvásárló közönség ítéletére s szükségese-tén nyilatkozatára is és végül, hogy t. b. ur állítása csak rosszelelkű ráfogás. Felkérjük a t. közönséget bármely időben pinczéinket meglátogatni s ott meg fog győződni, hogy csakis tiszta természetes erdélyi borokat tartunk s azon esetben pedig úgy t. b. urnak, mint bárkinek, ha pinczénkben hamisított vagy pancsolt bort talál, készletünket, mely jelenleg 80—85 6—7 hektóliteres hordó bort tartalmaz, rendelkezésére bocsátjuk.

Gyergyó-Szentmiklós, 1893. február 26-án.
Vákár fivérek.

1893. január 11-én Csik-Szentmártonon Cseh Vilmos kereskedésében Gondos István végrehajtó urhoz azon kérdést intéztem: Nem tett-e tévedésből pénzei közé egy 10 frtos bankjegyet, melyet előbb azon helyen váltattam és ott feledtem, hol ő vásárolt és fizetett? Nevezett ur megmutatván kéremre kezében levő tárczáját és belenyugodtam. Később 57—1893. sz. feljelentéssel becsületsértés vétségével gyamasított, mely tárgyalás rendjén kész vádját visszavonni, ha ezen nem szándékolta és érzékenyen esett tévedésemért bocsánatot kérek és ártatlanságát nyilvánosan igazolom.

Valamint a tárgyalás rendjén, ugyjelen közleményemben is kész vagyok Gondos István végrehajtó urat felmerült ügyben ártatlannak nyilvánítani s tőle bocsánatot kérek e tévedésért, annál is inkább, mivel kérdéses 10 frtot megtaláltam, mely közleményem a „Csiki Lapok“-ban 3 szor egymás után ismétlem.
Körmendy Mari.

*) E rovat alatt megjelentekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Csík-Szeredában törvényszerű iroda-igazgató Benedek Istvánnak Gyergyó-Kilyéntalván 70 szekér szénája és sarjuja eladó egy tömegben, vagy esetleg szekerenként is.

Értekezhetni lehet a tulajdonosnál Csik-Szeredában.

Eladó 2 hordó (11 hektó) ó-bor
Kiskükülömenti 1887-88-beli Csik-Somlyón a zárdában.

Árlejtési hirdetmény. 1—3

A csikszentimrei róm. kath. hitközségben a templom földelének, tornyának, előcsarnokának és a templom-kerítésen levő két bejáratnak egészbeni átalakítása teljesen szükségessé válván, 3381 frt 55 krral (6763 korona 10 fillér) előirányzott átalakítások és javítások eszközzésére ezennel árlejtés hirdettetik és annak a csikszentimrei község házánaál leendő megtartására határnapul folyó 1893. évi márczius hó 20-ának délutáni 2 óraja tüzetik ki.

Ennél fogva mind azok, kik a fenn nevezett munkálatok teljesítését elnyerni óhajtiák, kötelesek lesznek az árlejtésre kikiáltandó 3381 frt 55 kr (6763 korona 10 fillér) összegnek 10%-át, azaz: 338 frt 15 krt (676 korona 30 fillér) az építési bizottság kezébe akár készpénzben, akár értékpapirokban az árlejtést megelőzőleg letenni, mely összeg a legkevesebb árért vállalkozótól, mint biztosíték bentartatik, a többi pályázóé pedig visszaadatik.

A részletes tervezet, rajz, költségvetés, műleírás és vállalkozási feltételek a csikszentimrei róm. kath. plebánia hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Csik-Szentimre, 1893. február 21.

Veress Sandor, Sándor Gergely,
egyh. tan. elnök, plebános. egyh. tan. jegyző.

A „Hitelintézet-Részvénytársaság“ részéről ezennel közhírré tétetik, hogy f. hó 12-én tartott igazgatósági ülés határozatából kifolyólag a **betétek után f. évi ápril hó 1-től kezdődőleg 4% fiztetetik** és a befektetett **takarékbetétek kamatai** is intézetünknel, jelzett időtől fogva **4%-kal tökécsittetnek.**

Az igazgatóság.

Nyeremény tulajdonosok kerestetnek!

Gazdátlan husz millió forint hever kamatoztatlanul. eddig még fel nem vett sorsjegy fő- és melléknyereményben.

A „Telegraph“ sorsolási lap szerkesztősége vállalkozott arra, hogy az illető mit sem sejtő tényleges birtokosokat felkutatassa és őket a nyeremények birtokosává tegye.

A sorsjegybirtokosok kéretnek, hogy sorsjegyeik minőségeit, sorzatait és számait a „Telegraph“ szerkesztőségének saját érdekükben is levéllileg közölni sziveskedjenek, hogy az illető nyereménytulajdonosokat ily módon felfedezhesse.

Előfizetési ár a „Telegraph“ című hatodik évfolyamban megjelenő hiteles sorsolási lapra

egész évre csak egy forint előfizetőinek még egy nagyszerű előnyt is nyújt t. i. évenként

20 drb jó-szív sorsjegyet sorsol ki előfizető között.

mely sorsjegyek negyedévenként sorsoltnak ki és **20.000, 30.000, 40.000 koronás** főnyereményekre játszanak és egy nyereménnyel okvetlenül kisoroltatnak.

Oly sorsjegybirtokosoktól, kik a lapra elő nem fizetnek 10 kr válasz-bélyeg kéretik.

5 drb Jó-szív sorsjegy kisorolásában és kiosztásában

Értékpapír spekuláció.

Az árfolyamok jelenlegi változásai bő alkalmat nyújtnak, a tőzsdén haszonnal való operációra. Tőzsdei megrendeléseket is lelkiismeretesen eszközöl

a „The Telegraph“

kiadóhivatalának bank- és váltó üzlete.

Lusztig Miksa

Budapest, Váci-körut 43. sz. Allapittatott 1885-ben.

4-5

Van szerencsém jelenteni, hogy **varró-gépek** újból pár nap alatt raktáromra megérkeznek; továbbá **község előljáróságok**, ugy **egyősek** becses figyelmébe ajánlom **tűz és betörés elleni**

pénzszerényeimet (Wertheim Cassa)

következő árakért itt helytt számítva, ajánlani

Nr.	0	1	2	3	4	5
	75	105	125	145	170	190

pénzüil minden levonás nélkül. -- Kivánatra részletfizetésre is szivesen szolgálók.

2 — Tisztelettel :

GÁL JÓZSEF.

Gazdaközönségünk

számára új reform.

Ezennel tudatjuk a tisztelt vevő közönséggel, hogy a biztosítékok maximumja nyújtása céljából vetőmagva in k minden zsákját a budapesti m. kir. megvizsgáló állomás kiküldötte által megvizsgáltatván, hivatalos ólomzár alatt minden zsákot külön tisztasági, csiraképességi; a heréknél a rakamentességi bizonyítványt ajánlunk :

Vörösherét) 10, 25, 50, 100 kilós zsákokban kilónként	70 krért.
nagyszeműt) 5 kilós postaszák ára	4 frt.
Komócsint 40 kilós zsákokban kilónként	30 krért.
Baltaczimot 50 "	18 "
Fehér csillagfürtöt 100 kilós zsákokban kilónként	8 "
Lóbabot 100 kilós zsákokban kilónként	8 "
Tavaszbuzát 80 kilós "	8 "
Beseler-féle zabot 50 és 60 kilós zsákokban kilónként	8 "

Zsákok belemérve, nem számítatnak. Küldés utánvétellel. Árak A l v i n c z e n. Ezenkívül ajánlunk Richter-féle Imperator burgonyát nagy gunós bötermőt 100 klgamm 5 frt. Drassói Nonplusultra csemege-sajtót nettó 4 kilós postacsomagban 3 frt.

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma intézősége.

2-10 Alsófehérmegye, u. p. Szerdahely.

Csik-Szeredában Nagy Sándor ügyvédnél 50 szekér (törvényterü) jó minőségű széna

szekerenként vagy egy tömegben is jutányos áron eladó.

Jiszta vér: egészség!

Titkos betegségek, kiütések, sápkór, (31—0) általános

levertség, gyöngeség eltűnnek, ha

a vér tiszta!

Rendszerünk pontos használata esetén: jótállunk a határozott eredményről!

Tudakozódásokhoz levéljegy csatolandó.

„Office Sanitas“ Paris 30 Faubourg Montmartre.

SZABÓ FERENCZ

kárpitos és szíjgyártó Csik-Szépvízen.

Ajánlja a n. érd. helyi és vidéki közönség becses figyelmébe, hogy haláleset alkalmával nála a

GYÁSZKOCI

a legújanyosabb árak mellett kiadatik; ugyszintén kész kóporsók is kaphatók; továbbá a kor igényeinek megfelelően berendezett

kárpitos- és szíjgyártó műhelyét, hol mindenféle kárpitos és nyerges szakba vágó munkák u. m. székek, divánok, kocsiülések, festések elkészíttetnek, valamint **töltött és töltetlen butorok** raktáron tartatnak és megrendelhetők.